

Några visor och melodier.

Upptecknade av G. BLADINI.

I Sv. landsin. VII. 7 förekommer en uppsats av V. CARLHEIM-GYLLENSKJÖLD: Visor och melodier, som jag nyligen fick se. Visan »från norra Sverges land» s. 44 lyder enligt min uppteckning sålunda

1. En visa vill jag sjunga om Sveriges norska gräns
som nyligen har timat här i norden;
allt om en ungersven, som dödat har sin vän
allt för en sådan kärlek här i norden.
2. — — — — —
han fann en främmande därinne
i famnen hos sin vän, då blev han värre vred
ock bröt uti ett oupphörligt sinne.
3. Sen gick han ut i farstun ock där en yxa fann,
ock utan skonsmål han dem båda dödar.
Han högg två hårda slag, ock blodet strömmar av.
Då betogs han av stor ängslan i sitt sinne.

4. Då börjar han ock gråta ock ville sen gå ut,
men dörren hölls igån av andra gossar.
Då vänder han sig om ock genom fönstret sprang
ner till sjön ock genast båten lossar.
5. Sen tog han upp en klita ock skrev på båtens stam:
Jag orkar ej i världen längre leva;
ty vännen döder är, ock jag har ingen kär.
För synden svår, ja blott för den jag bävar.
6. Sen gav han sig utföre mot böljorna de blå
ock igänfanns med sammanknäppta händer,
Ty kärlek den gör sorg ock en förtidig grav.
I unge män hav händelsen i minne.

»Gubben bygger på badstutak» s. 92 lyder sålunda:

1. Gubben bygger på bastutak,
han bygger med stenar ock haller,
ock in kom kärngen ock var så gla
jag tror min gubbe han faller.
2. Ock gubben faller å bastutak,
han for i fämton stycke,
ock in kom kärngen ock var så gla:
Jag tror att det var min lycke.
3. Gud vare lov, nu är min gubbe dö,
nu får jag fläte mitt hår i kranse.
Så skaffer jag mej en speleman,
så speler han, när jag vill danse.
4. Nej ingen speleman vill jag ha,
han har så mångtonig läte,
hällre vill jag en skräddare ta,
så får jag nätta kläder.

5. Nej ingen skräddare vill jag ha,
han får så mycket bygge ock lappe.
Häller vill jag en skomakare ta,
så får jag nätte klacke.
 6. Nej ingen skomakare vill jag ha,
han skär i läder ock skämmer.
Hällre vill jag en bondson ta,
som brukar åkrar ock änger.
 7. Nej ingen bondson vill jag ha,
han har så mycke att göra [göde?]
Hällre vill jag en klockare ta,
som sjunger opp de döde.
 8. Nej ingen klockare vill jag ha,
han får så mycket sjunge ock gape.
Hällre vill jag en prästman ta,
så får jag ostekake.
 9. Nej ingen prästman vill jag ha,
han får så mycke prädike.
Hällre vill jag en greve ta,
så kommer jag opp bland de rike.
 10. Nej ingen greve vill jag ha,
han får så mycke bocke ock buge.
Hällre vill jag vara allen
ock sitte själv i min stuge.
 11. Har jag loge ock har jag korn,
nog får jag den som kaster.
Ock skull' jag inte bli gift i år,
så kan det alls inte haste.
 - (12. Grannas doter gifte sej i år,
men jag ska vänta te åre.
Ock nog vet jag, var den gossen går,
som bär det knollriga håre.)
-

Hos Thomasson: Visor från Blekinge, Sv. landsm. VII, förekommer en visa, som jag har upptecknad efter en gammal fru, född i södra Östergötland, ock lyder visan sålunda:

1. Jag går i tusen tankar
ock ser på den jag ej kan få,
som här på jorden vankar;
stor sorg det vara må.
Stor sorg, som jag i järtat bär
för dig, min vän så kär.
Ock alla falska människor orsaken därtill är.
2. Men om jag finge skåda
ditt ansikte, din ögon blå,
ock om jag finge komma
på stället dit du kom,
då vore jag visst lyckelig
ock fri från sorg ock kval.
Den dag kan aldrig komma, som gör mitt jätta glatt.
3. I blomsterlunder gröna
i ödemark, i villan skog
jag sörjer mig till döda,
om jag dig ej kan få.
Men kunde du försäkra mig,
du har en stadig tro,
är du den bästa människa som finns på denna jord.
4. Nu slutar jag min visa
ock bjuder dig ett ömt farväl.
jag orkar icke skriva
ty pännan går ej väl.
Min hals är hes, min strupa torr,
mitt öga fullt av gråt.
Men Härren Gud i himmelen han gör mitt jätta glatt.

Efterföljande ballad i stil med de föregående är upptecknad:

1. Det lyser ett bloss både höst ock vår
var eviga kväll ock vart eviga år
så blekt uti dimman på svartan sjö
ock flämtar på ensliga strandens ö.
2. På stranden där står ett adeligt slott,
sen Folkungatider så gammalt ock grått
med väldiga murar ock fönster mång
som dagar i året den tid så lång.
3. Ock Stjärnorp¹ så heter det adliga hus
med gammaldags [murar] av sten ock grus,
med manliga armar uppmurat ock byggt
ock står i evärdliga tider tryggt.
4. Ock Roxen så heter den svallande sjö
där finnas ej holmar, där finnes ej ö.
Tre rinnande vatten var timme ock stund
där stöta tillsamman ock stifta förbund.
5. I forntiden var där vid gården en man
ock Stjärnorpafiskarn så kallades han.
Han rodde i glänsande vassen sin båt
båd dagar ock nätter så våt, så våt.
6. Han fängade ålen på silverrev
ock gäddan i lönlige snaran han drev
— — — — —
— — — — —
[här svek minnet en stund]
7. Så blev uti borgen på glänsande fat
av svenner frambåren den kräslige mat,
ock främmande gäster vid härskapets bord
de talte om fiskarn berömlige ord.

¹) Beläget vid n. v. stranden av sjön Roxen.

8. Skön fröken en natt genom fönstren såg
från höganlofts bur ned på villande våg
på undersinne ock tankar så rik,
hon såg på den ensliga facklan på vik.
 9. Då kommer en jungfru med rosende kind
ock åker på bölja i nattliga vind.
Hon åker i blänkande silverkorg,
skön fröken hon anar en morgondagssorg.
 10. Den listiga havsfrun hon tyglar sitt spann,
så smal var hon snörd som en lilja ock grann
med skimrande gördel av azursten
ock axlarna lyste som älftenben.
 11. Kring ådrigan hals ock kring snövitans barm
klart blänkte de rader av skönaste band
ock dyrbara pärlor båd gula ock blå
ock rika gullringar på fingrarna små.
 12. Ock fiskaren var både modig ock varm,
han hade ej sovit på jungfruarm.
Var enda en tärna i slottet fanns
hon drömde om fiskarn, om krona ock krans.
 13. Men ve er, I arma olyckliga mör!
I famnen på havsfrun kärasten dör.
När ottan är kommen ock hanen gal,
då vaknen I opp till tårar ock kval.
 14. Den havsfrun bortrövar den fagraste ros,
hon rör ock hon rör, men ej hinner sin kos.
Hon välver omkull sin brudgummes båt,
som firar sitt bröllop med rop ock gråt.
 15. Hos bruden han somnar i blåvitans säng
ock strömkarlen slår på sin fästliga sträng.
Det vågiga sparrlakan sänker sig matt,
ock brudfacklan lyser i mörkan natt.
 16. Hon lyser ännu både höst ock vår
var eviga kväll ock vart eviga år.
Så blekt uti dimman på svartan sjö
ock flämtar på ensliga strandens snö.
-

Visa från södra Östergötland.

1. Det gick ett litet lam — uppå en branter klippa,
en räv däröver sprang — men lammet ville dricka,
men se det goda lam — som räven så bedrog,
se så är gossars sinn — att narra flickor små.
2. Emellan dig ock mig — det tändes opp en låga,
det tändes upp en eld — som blev en daglig plåga.
Hur jag skall dämpa den — vet jag alls ingen råd,
jag sörjer till min död — om jag dig ej kan få.